

DOBRE SPRÁVY Z REGIÓNOV

3

OSOBNÝ BANKROT

Milí čitatelia, tempo ekonomických a spoločenských zmien na Slovensku zapríčinilo, že po zmene režimu v roku 1989 sa státisíce občanov krajiny dostali do ekonomických problémov. Pomerne ľahký a nekontrolovaný prístup k peniazom cez nebankové subjekty umožnil také hromadenie pôžičiek, ktorých splácanie bolo nad sily dlžníkov. Väčšina občanov nemala a nemá potrebné ekonomické vzdelanie, aby vedeli odolať nástrahám a nebezpečenstvu takéhoto konania.

Na druhej strane je pravda, že nízke príjmy hlavne v zaostalých regiónoch priam posúvali ľudí do úverov a pôžičiek. Na ľudovú múdrosť „prikrývaj sa takou perinou, akú máš“ sme pozabudli. Preto si mnohí požičali viac, než bolo únosné.

Výsledkom je, že do týchto dní sa počet exekučných konaní na súdoch narástol do miliónov prípadov. Zďaleka nie každý sa môže ukončiť úspešným splatením dlžoby. Jedným zo spôsobov, ako sa oddlžiť je osobný

bankrot, ktorý vďaka zmenám v Zákone o konkurze a reštrukturalizácii sa stáva dostupnejším pre viac ľudí. Novelou podstatne znižujeme náklady spojené so začatím konania o oddlžení. Nemajetným dlžníkom navyše s nákladmi na oddlženie pomôže štát. Tí budú v zmysle návrhu chránení pred úplnou stratou bývania.

Každý, kto sa ocitne v takejto situácii má od apríla tohto roku možnosť zbaviť sa dlhov. Môže sa to udiť buď konkurzom, alebo splátkovým kalendárom. V prvom prípade speňaží svoj majetok a súd potom rozhodne o oddlžení. V druhom prípade si ponechá časť majetku, ale v stanovenom období vypláca sumu, ktorú určí súd. Aby sa tento inštitút nezneužíval, k osobnému bankrotu bude môcť pristúpiť dlžník len raz v priebehu 10 rokov.

Pomocnú ruku pri využití osobného bankrotu Vám podajú v Centrách právnej pomoci po celom Slovensku. Pracujú tu právnici, sociálni pracovníci, ktorí Vám určite pomôžu počas

celého trvania osobného bankrotu. V prípade potreby sa môžete obrátiť aj na regionálne pracoviská nášho úradu, ktoré Vás radi nasmerujú k tým správnym ľuďom.

Som presvedčený, že osobný bankrot mnohým občanom z marginalizovaných komunít pomôže v ťažkej finančnej situácii a dá nádej na dôstojný nový začiatok.

Ábel Ravasz
splnomocnenec vlády
pre rómske komunity

„Osobný bankrot“ je hovorový pojem, ktorý sa opiera o Zákon č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii. Je to zákonom upravený proces, ktorým sa fyzická osoba — podnikateľ alebo fyzická osoba nepodnikateľ, teda bežný občan, zbaví dlhov, ak spĺňa zákonom stanovené podmienky.

Úrad splnomocnenca vlády SR pre rómske komunity od roku 2016 intenzívne spolupracoval s Ministerstvom spravodlivosti na príprave novely zákona o konkurze a reštrukturalizácii. Výsledkom našej spolupráce sú už rok platné nové pravidlá pre osobný bankrot. Podarilo sa prijať celý rad všeobecne záväzných

právnych predpisov, poskytujúcich zvýšenú ochranu pred negatívnymi dôsledkami hazardu, koncentrovanej chudoby, núteným vystahovaním a exekúciami. Súčasne sa zabezpečilo prijatie zvýšenej ochrany obydlia, jeho nepostihnuteľnej hodnoty a celého radu ďalších právnych nástrojov.

OSOBNÝ BANKROT

Ako sa oň dá požiadať? Dlužník telefonicky alebo osobne kontaktuje príslušnú kanceláriu centra právnej pomoci podľa miesta trvalého bydliska, kde sa objedná na konzultáciu. Možnosťou je aj skontaktovať sa s terénnymi sociálnymi pracovníkmi v obci, ktorí vedia byť nápomocní a môžu klienta správne nasmerovať. Na konzultácii mu zamestnanci centra poskytnú potrebné informácie, aby si následne vyplnil formulár žiadosti, ktorého súčasťou sú prílohy. O osobný bankrot je možné požiadať iba raz za 10 rokov. Oddĺženie je možné uskutočniť 2 spôsobmi:

KONKURZ

Táto forma oddĺženia nevyžaduje mať príjem ani majetok, je teda vhodná aj pre **nezamestnaných**, ktorých dlhy prevyšujú hodnotu majetku.

Ak dlžník vlastní obývatelnú vec, pri speňažovaní majetku sa uplatňuje **inštitút nepostihnuteľnej hodnoty obydla v sume 10 000 eur**. Dlužníkovi táto suma zostáva na zabezpečenie si bývania. Vypláca sa v hodnote **250 eur mesačne počas troch rokov**. Ak hodnota jeho obydla neprevyšuje **10 000 eur, tak to nebude speňažené**.

Ak je dlžník zamestnaný a má exekúciu na mzdu, po oddĺžení sa exekúcia zastaví a dlžníkovi ostane celá mzda a nič sa z nej nezráža. Náklady spojené s týmto konaním sú 500 eur. Ak dlžník toľko peňazí nemá, môže mu ich na tento účel bezúročne požičať Centrum právnej pomoci a bude ich splácať po dobu 3 rokov.

SPLÁTKOVÝ KALENDÁR

Splátkový kalendár je vhodný pre osobu, ktorá má pravidelný príjem a jej dlhy neprevyšujú hodnotu majetku, pričom si ho chce zachovať. Súd v tomto prípade ustanoví dlžníkovi splátkový kalendár, aby v priebehu piatich rokov vyplatil určenú sumu, ktorá je vo výške minimálne 30 % dlhov (môže byť až do 100 %). Ostatné dlhy sa však človeku v osobnom bankrote „vymažú“. Náklady na uplatnenie formy splátkového kalendára tvoria cca 700 eur, z čoho 500 eur platí vopred.

PODMIENKY

Na to, aby sa dlžník mohol domáhať zbavenia svojich dlhov, **musí spĺňať požiadavky** stanovené zákonom, a to najmä:

- musí byť platobne neschopný
- musí osvedčiť existenciu exekučného alebo iného obdobného vykonávacieho konania
- musí mať poctivý zámer

Dlžník sa v rámci osobného bankrotu zbavuje svojich dlhov. Existuje však skupina pohľadávok voči dlžníkovi (jeho **dlhov**), **ktorých sa nezbaví** ani počas konania o osobnom bankrote. Tieto pohľadávky sa nazývajú **nedotknuté pohľadávky** a patria medzi ne napríklad:

- výživné na dieťa,
- zabezpečená pohľadávka (t. j. dlh zabezpečený napríklad záložným právom),
- pohľadávka zo zodpovednosti za škodu spôsobenú na zdraví alebo spôsobenú úmyselným konaním,
- peňažný trest podľa Trestného konania
- centrom poskytnutá pôžička vo výške 500 eur
- nepeňažná pohľadávka

„Zmyslom presadených zmien v zákone o konkurze a reštrukturalizácii bolo dať druhú šancu tým, ktorí sa či už z vlastnej viny, alebo aj nie, ocitli v dlhovej pasci a sami sa z nej nevedia dostať. Mňa teší, že rok fungovania tohto zákona priniesol taký záujem verejnosti a že toľko ľudí už dostupnejšiu možnosť oddĺženia aj reálne využilo,“ povedala exministerka spravodlivosti Lucia Žitňanská, za ktorej pôsobenia v rezorte sa úpravy v pravidlách osobného bankrotu prijali.“

Lucia Žitňanská poslankyňa NR SR

AKO NA TO

Krok 1:

Ak máte problém s exekúciami a splátkami, kontaktuje terénnych pracovníkov vo vašej obci, alebo priamo Centrum právnej pomoci a objednáte si termín. Najbližšie pracovisko a termín je možné si dohodnúť na bezplatnom telefónnom čísle 0650 105 100. Čakacia doba je 1-3 mesiace. V pracovisku centra vám zamestnanci vysvetlia, ako bude konanie prebiehať, aké sú jeho podmienky a ako je potrebné vyplniť tlačivá.

Krok 2:

Vyplníte žiadosť na oddĺženie: s pomocou terénneho sociálneho pracovníka, alebo priamo v Centre právnej pomoci.

Krok 3:

Pri konzultácii s Centrom právnej pomoci sa vyberie jedna z dvoch možností oddĺženia: konkurz alebo splátkový kalendár. Následne dlžník dodá ďalšie potrebné doklady. Pri konkurze ide o zoznam majetku, zoznam majetku väčšej hodnoty, životopis, prehľad veriteľov (osôb, ktoré dlžníkovi požičali peniaze), doklad preukazujúci exekučné alebo iné vykonávacie konanie. Pri splátkovom kalendári vyplní žiadosť, predloží doklad o pravidelnom príjme, doklad o vedení účtu v banke a doklad preukazujúci exekučné alebo iné vykonávacie konanie.

Krok 4:

Centrum právnej pomoci (alebo advokát určený centrom) zastupuje dlžníka v procesoch oddĺžovania. Celý proces by mal trvať niekoľko týždňov.

Krok 5:

Ak dlžník splní všetky stanovené podmienky, súd rozhodne o jeho oddĺžení. Všetky doterajšie dlhy sa zo zákona stávajú nevymáhateľné. V tomto okamihu sa mu začína nový život bez dlhov. Súčasne je však jeho meno zapísané do osobitného zoznamu — Registra úpadcov, čo ho môže diskvalifikovať pri čerpaní nových úverov.

Dopyt po osobnom bankrote je skutočne veľký. Do konca februára 2018 Centrá právnej pomoci vybavili takmer 90-tisíc konzultácií. V tomto procese vedia byť nápomocné aj naše regionálne kancelárie. Ich pracovníci dokážu usmerniť a poskytnúť informácie klientom, ako postupovať pri osobnom bankrote. V rozhovore Vám prinášame skúsenosti regionálnej kancelárie Rimavská Sobota v zastúpení pána Alberta Kováča.

Kto sú vaši najčastejší klienti?

Väčšinou ide o dôchodcov. Prichádzajú s problémom, že im nezostáva nič z dôchodku, pretože Sociálna poisťovňa automaticky v zmysle zákona zráža značnú sumu z ich jediného príjmu. Pýtajú sa, či nie je možné dohodnúť sa na nižších zrážkach. Ďalej chcú, aby sme pripravili splátkový kalendár. Po diskusii väčšinou zistíme, že tých exekúcií má klient viac (nie je ničím výnimočným, že ich má aj 6) a keby žil aj ďalších 100 rokov, nezbavil by sa ich. Spravidla ide o pozostatky malých spotrebných úverov z bánk či nebankových inštitúcií, dlhy v zdravotných poisťovniach, pokuty za autá, či dokonca dlhy z kupónovej privatizácie. Obyčajne sú vymáhané pochybnými spoločnosťami.

Akým procesom u Vás prechádza klient?

Krok 1: Zistíme, či je využitie inštitútu osobného bankrotu pre klienta vhodným riešením.

Krok 2: Vysvetlíme klientovi, čo presne ho čaká - čo všetko musí urobiť, aby sa zbavil dlhu a aké podmienky musí plniť po oddžžení. Väčšinou ide o maďarsky hovoriacich klientov. Všetko si vysvetľujeme jednoducho a kľudne aj viackrát. Následne si dohodnú termín na pracovisku Centra právnej pomoci v Rimavskej Sobote.

Krok 3: Z Centra prichádzajú späť k nám a pomáhame im vypísať formuláre.

Krok 4: K vyplneným formulárom je nutné priložiť doklady aj z iných inštitúcií: Sociálna poisťovňa v prípade dôchodcov vydáva potvrdenie o výplate a zrážkach, okresný súd

zas spisy o exekúciách, atď. V tomto prípade robí naša regionálna kancelária aj sprievod, ale v potvrdeniach sú osobné údaje chránené zákonom, ku ktorým môžu mať prístup iba rodinní príslušníci.

Krok 5: Posledným krokom pomoci klientovi je kompletizácia žiadosti a potvrdení, ktoré následne odovzdáva na pracovisku Centra právnej pomoci. Potom sa už len čaká na výsledok.

Čo by ste klientom odporúčali, aby sa do tejto situácie opäť nedostali?

Každému klientovi viackrát prízvukujem, že osobný bankrot môže využiť iba raz za 10 rokov, a aby boli opatrní a nenechali sa vťahovať do ďalších nezmyselných úverov od rôznych pochybných spoločností.

Skladba dlžníkov, ktorí sa obracajú na Centrum právnej pomoci so žiadosťami o osobný bankrot, je rôznorodá. Od ľudí so základným vzdelaním až po tých s vysokoškolským titulom, od sociálne vylúčených, dlhodobo na sociálnych dávkach, až po podnikateľov. Prinášame Vám osobnú skúsenosť pani Viery Zubajovej, ktorá úspešne prešla celým procesom osobného bankrotu.

Prečo ste sa rozhodli pristúpiť k osobnému bankrotu?

K osobnému bankrotu som sa rozhodla pristúpiť z dôvodu neustálych zásielok od exekútorov.

Zvažovali ste ho dlho?

Či som zvažovala dlho? NIE! Po návšteve p. Jendrála z Úradu splnomocnenca vlády pre rómske komunity, ktorý nás naviedol k osobnému bankrotu, som kontaktovala e-mailom pani JUDr. Zuzanu Botkovú, vedúcu právneho odboru Centra právnej pomoci (CPP) v Bratislave. Tá preposlala môj e-mail vedúcej CPP v Liptovskom Mikuláši, pretože podľa trvalého bydliska patríam do CPP v Liptovskom Mikuláši.

Ako náročný bol pre vás celý proces?

Nebol pre mňa náročný, pretože som spoznala, musím povedať, správnu osobu so správnym srdcom na mieste — vedúcu CPP, ktorú nechcem menovať. Tá mi všetko jasne vysvetlila a napomohla. Keď som odchádzala z kancelárie CPP, zo začiatku sa mi zdalo byť neskutočne nereálne, že by sme sa niekam pohli. Po krátkom čase mi však prišla odpoveď. To nereálne sa stalo reálnym. Chcem len podotknúť, že ak človek ide do toho s čistým a pravdivým úmyslom, môžem len potvrdiť, že má možnosť začať žiť nový život.

Čo Vám osobný bankrot priniesol?

Otvorilo mi to, poviem to dvoma slovami **NOVÝ ŽIVOT**...Možno si kladiete otázku, prečo by štát podporoval dlžníkov? Odpoveď je jednoduchá: ako zamestnaný občan, ktorý platí riadne dane, ste pre štát užitočnejší, ako dlžník, ktorý sa často skrýva pred exekútormi. Zadlžený človek nie je motivovaný sa zamestnať, prípadne prijíma mzdu na čierno.

Čo by ste odporúčali ostatným ľuďom, ktorí sa nachádzajú v podobnej situácii ako ste boli vy?

Abyste sa ničoho nebáli, ak niečo nechápu, alebo nevedia nejakému slovu porozumieť, nech sa pýtajú aj trikrát, veď za opýtanie sa nebije.

DOBŘÉ SPRÁVY ZO ŠTÁTNEJ SPRÁVY

Je veľmi dôležité, aby terénni pracovníci boli dobre informovaní o možnostiach osobného bankrotu, preto **regionálne kancelárie nášho úradu organizujú školenia** k tejto téme. Naposledy sme takéto podujatia zorganizovali v Poprade, Prešove a Trebišove. Očakávame, že pri lepšej informovanosti terénnych pracovníkov sa počet záujemcov o osobný bankrot z radov rómskych komunít zvýši.

Náš úrad v spolupráci s PhDr. Janette Knapkovou a Mgr. Adriánom Berkym vydal príručku „**Metodika prevencie straty bývania**“ — dobrá prax pri udržiavaní a správcovstve bytového fondu nájomného bývania z Veľkého Krtíša. Príručka je vhodná pre všetky samosprávy, vlastníkov bytového fondu alebo obyvateľov, ktorí majú záujem starať sa o spoločné bytové priestory so zapojením miestnej komunity. Príručka je voľne dostupná na stiahnutie tu: <https://bit.ly/2lnTioL>

Ministerstvo školstva predstavilo **Plán rozvoja školstva**. Na čele týchto 150 opatrení sa nachádza povinná predškolská dochádzka pre deti od 5 roku. Plán rozvoja obsahuje aj iné, pre marginalizované rómske komunity zaujímavé opatrenia, napríklad plnenie povinnej školskej dochádzky nástupom na strednú školu, či lepšie financovanie pre chudobné deti v školskom systéme.

Od **1. mája 2018 je účinný zákon o sociálnej ekonomike** 112/2018 Z.z. Upravuje založenie a fungovanie subjektov, ktoré chcú podnikáť s cieľom vytvárania spoločenskej hodnoty. V súvislosti s týmto zákonom Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR pripravuje na jeseň aj systém dotácií a krajské poradenské a asistenčné centrá.

AKTUÁLNE VÝZVY

Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky ako sprostredkovateľský orgán pre Operačný program Ľudské zdroje má otvorené výzvy na predkladanie žiadostí o nenávratný finančný príspevok na:

- **Podpora prístupu k pitnej vode** v prostredí separovaných a segregovaných marginalizovaných rómskych komunít pomocou vodovodov, studní a úpravní povrchových vôd s termínom uzavretia súčasného kola do 24.8.2018
- Začiatkom júla 2018 Úrad splnomocnenca s Ministerstvom vnútra spúšťa **národný projekt „Podpora predprimárneho vzdelávania detí z marginalizovaných rómskych komunít I.“ - NP PRIM** (Projekt Inklúzie v Materských školách). 150-tka obcí sa prostredníctvom žiadostí dostupných na webovej stránke úradu bude môcť prihlásiť do národného projektu, ktorého hlavným cieľom je začleniť deti z MRK do vzdelávania v materských školách, podporovať inkluzívne vzdelávacie prostredie prostredníctvom práce inkluzívnych tímov v MŠ, najmä asistentov učiteľa a odborných zamestnancov, ktorí budú pomáhať deťom a ich rodičom zvládať štart vo vzdelávaní.

• Na letné mesiace pripravuje Ministerstvo vnútra dlho očakávanú **výzvu na prestupné bývanie**, ktorá bude podporovať vznik systémov viacstupňového bývania v obciach, aby mali snaživé rodiny možnosť si postupne zlepšovať svoje životné podmienky: <https://bit.ly/2lnENBa>

• V súvislosti s pripravovanými legislatívnymi zmenami v oblasti **p povinnej predškolskej dochádzky** sa môžu obce stále uchádzať o finančné prostriedky na doplnenie chýbajúcich kapacít prostredníctvom ďalšieho pripravovaného kola výzvy “Podpora výstavby nových a rekonštrukcie materských škôl v obciach s prítomnosťou MRK s dôrazom na rozšírenie kapacity MŠ”: <https://bit.ly/2JVxU97>

CENTRUM PRÁVNEJ POMOCI ☎ 0650 105 100

Potrebujete pomôcť? V centre právnej pomoci Vám poradia, na ktoré pracovisko sa obrátiť a následne si môžete dohodnúť aj termín konzultácie.

ÚRAD
SPLNOMOCNENCA VLÁDY
SLOVENSKEJ REPUBLIKY
PRE RÓMSKE KOMUNITY

Vajnorská 25
832 56 Bratislava
Slovenská republika

splnomocnenecrk@minv.sk
www.facebook.com/abelravasz
tel.: +421 2 509 44 961

www.minv.sk